

LÄNSSTYRELSEN
I SKARABORGS LÄN

BESLUT
1990-10-09
rek + mb

231-1286-90

Skövde kommun
Box 83
541 33 SKÖVDE

Naturreservatet Melldala i Bergs socken, Skövde kommun, Skaraborgs län

Beskrivning av reservatet

Reservatets namn: Melldala

Kommun: Skövde

Socken: Berg

Fastigheter: Högsböla 1:3, Karlsfors 3:1, Melldala 5:6, 10:1 och 13:1.

Lägesbeskrivning: Reservatet är beläget 1,4 km NV Bergs kyrka och 14 km NNV Skövde.

Topografisk karta: 8D Skara NO
Ekonomisk karta: 8376

Gränser: Naturreservatet är markerat med svart begränsningslinje på bifogad topografisk karta, bilaga nr 1 och ekonomisk karta, bilaga nr 2.

I de delar där reservatet avgränsas av bruksväg ingår inte vägområdet i reservatet.

Areal: Ca 13,6 ha

Naturvårdsförvaltare: Utses senare och regleras genom särskilt avtal.

Naturförhållanden

Reservatet är beläget i en västsluttning från kalkstenskleven på Nordbillingens kalkstensplatå ned till slättmarkerna runt sjön Lången.

Berggrunden utgörs av sedimentbergarterna kalksten, alunskiffer och sandsten. Endast kalkstenen går i dagen på några ställen.

Omfattande system av kalktuffbildningar finns i reservatets norra och mellersta del. Dessa är resultatet av kalkutfällningar från det stora antal rikligt vattenförande källor som bryter fram

nedanför kalkstenskleven. Kalktuffen har bildat ,ryggar sänkor och små trappstegsformade terrasser (travertinliknande bildningar). Tuffen präglar ställvis markant sluttningens topografi.

Källor med ett starkt kalkhaltigt vatten bryter fram utefter en ca 200 m lång sträcka strax nedanför klevkanten. Källorna har ett gott flöde även under längre torrperioder. Under stränga vintrar håller sig källorna och de närmaste markpartierna öppna och snöfria.

Större delen av reservatet är påverkat av rörligt grundvatten.

Skogsmark täcker största delen av reservatet. Området har till stor del ingått i de vidsträckta lövängar som förr fanns på Nordbillingen. En del av de mycket gamla askarna och almarna i sluttningen visar tydliga spår av hamling. Rikligt med gamla ädellövträd, grova lågor och torrträd finns. Genom att betet tycks ha pågått under lång tid har igenväxningen hållits tillbaka och stora delar kan karaktäriseras som en gles, urskogsartad lund.

Bland fåltskiktets arter i skogen kan nämnas svalört, vårlök, gulsippa, vitsippa, lungört och ramslök.

Kalktuffen, källkärren och källbäckarna i norr hyser arter som bergslök, skogsknipprot, brudsporre, flugblomster, kärrknipprot, hårstarr, krissla, backskafting, slankstarr, ängsvädd och källgräs.

Melldalareservatet innehåller flera mycket särpräglade miljöer som är ovanliga på sydsvenska fastlandet. Detta avspeglas bl a i områdets kryptogamflora. Påväxten på stenar och block, på kalktuffen samt på äldre träd, torrträd och lågor av ovanliga lavar, mossor och svampar är markant. Den mycket sällsynta mossan *Eucladium verticillatum* är i Melldalakärret en viktig kalktuffbildare.

Ärendets handläggning

Skövde kommun har 1981 föreslagit att Nordbillingenområdet avsätts som naturvårdsområde. Under 1983-1984 har en naturinventering av Nordbillingen genomförts. En arbetsgrupp med representanter för Skövde kommun, Skaraborgs läns Naturskyddsförening, LRF, skogsvårdsstyrelsen och länsstyrelsen har sedan 1985 arbetat med skydd för hela Nordbillingenområdet. Under 1987 har tre områden med mycket höga naturvärden, av reservatsklass valts ut. Dessa är Högsböla ängar, Melldala och Silverfallet-Karlsfors. Förslag till beslut med föreskrifter och skötselplaner har upprättats 1988.

En intrångsvärdering har skett 1988. Förhandlingar har förts med berörda markägaren 1988-1990. Undertecknade överenskommelser med berörda markägare har godkänts av statens naturvårdsverk. Intrångsersättning har betalats ut till dessa under juli och september 1990.

Förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan har remitterats till statens naturvårdsverk, Skövde kommun, skogsvårdsstyrelsen, lantbruksnämnden och vägförvaltningen i Skaraborgs län. Kommunstyrelsens arbetsutskott och vägförvaltningen har tillstyrkt förslaget. I övrigt har inga yttranden redovisats.

Grund för beslut

Naturvärde

Ett område med dels en gles, betad, överårig ädellövskog och blandskog med rena successionsstadier, dels ett system av kalktuffbildande källkärr. Skogen är rik på torrakor och grova lågor av ädla lövträd. Kalktuffen är Västergötlands förnämsta kalktuffbildning. En mycket intressant kryptogamflora finns i området.

Melldalareservatet har stora botaniska och geologiska naturvärden. Området ingår i område av riksintresse för naturvård, friluftsliv och kulturminnesvård.

Syfte

Att för framtiden bevara ett naturvetenskapligt värdefullt område med en betad överårig ädellövskog och ett system av kalktuffbildande källkärr samt att bevara en god livsmiljö framför allt för värdefulla kryptogamer och kärlväxter.

Att gynna källkärrsvegetationen och kalktuffbildningar samt en gles, luckig ask- och almdominerad skog med sena successionsstadier.

Bedömning

Med hänsyn till områdets höga naturvärden och med hänsyn till reservatets syften kommer pågående markanvändning att försvåras avsevärt och ett reservatsförordnande erfordras.

Beslut

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1974:1025) förklarar länsstyrelsen Melldala som naturreservat. Områdets avgränsning framgår av kartan som hör till beslutet (bil nr 2), där reservatsgränsen markerats med svart begränsningslinje.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9-10 §§ naturvårdsförordningen (1976:484, omtryckt 1987:939) att följande föreskrifter skall gälla för reservatet.

- A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. uppföra byggnad eller därmed jämförbar anläggning
2. uppföra mast, torn eller liknande anordning

3. spränga, schakta, gräva eller bedriva täkt av något slag
 4. utföra fyllning eller tippning
 5. dra fram mark- eller luftledning
 6. skyddsdikey, rensa, lägga igen eller kulvertera dike
 7. avverka, gallra, röja eller plantera i strid mot fastställd skötselplan som bifogas beslutet
 8. gödsla på naturbetesmark eller i skogsmark
 9. använda kemiska bekämpningsmedel
 10. anlägga väg, stig eller parkeringsplats
 11. ta bort stengärdsgård eller odlingsrösen.
- B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående markägares eller annan sakägares skyldighet att tåla vissa åtgärder

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att trygga ändamålet med reservatet.

1. Anordningar för utmärkning av och upplysning om reservatet.
 2. Åtgärder för skötsel av skogsmark, betesmark och övrig mark som närmare anges i bifogad skötselplan.
- C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon
2. skada fast naturföremål eller ytbildning
3. plocka blommor, lavar, mossor eller svampar
4. göra upp eld
5. tälta
6. anbringa tavla, skylt, affisch eller annan störande anordning

7. medföra okopplad hund
8. anordna läger, sätta upp orienteringskontroller eller snitsla spår.

Att bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada stående träd och buskar är straffbart enligt 12 kap 2 § brottsbalken.

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

1. Syftet med vården och naturvårdsförvaltningen av området är att bevara och gynna en vetenskapligt värdefull naturmiljö med värdefulla kryptogamer och kärlväxter.
2. Länsstyrelsen fastställer till beslutet bifogad skötselplan. Planen skall ligga till grund för skötseln av naturreservatet.
3. Naturvårdsförvaltare utses senare och regleras genom särskilt avtal.
4. Naturvårdsförvaltaren skall vid områdets vård samråda med berörda markägare och med länsstyrelsen.
5. Reservatet skall utmärkas i enlighet med naturvårdsverkets anvisningar.

Med stöd av 12 § naturvårdslagen kan länsstyrelsen i särskilda fall medge undantag från meddelade föreskrifter.

När detta beslut vunnit laga kraft upphävs länsstyrelsens beslut den 30 augusti 1979 enligt 4 § kungl. kungörelsen om anmälan om skogsavverkning i den del det berör naturreservatet.

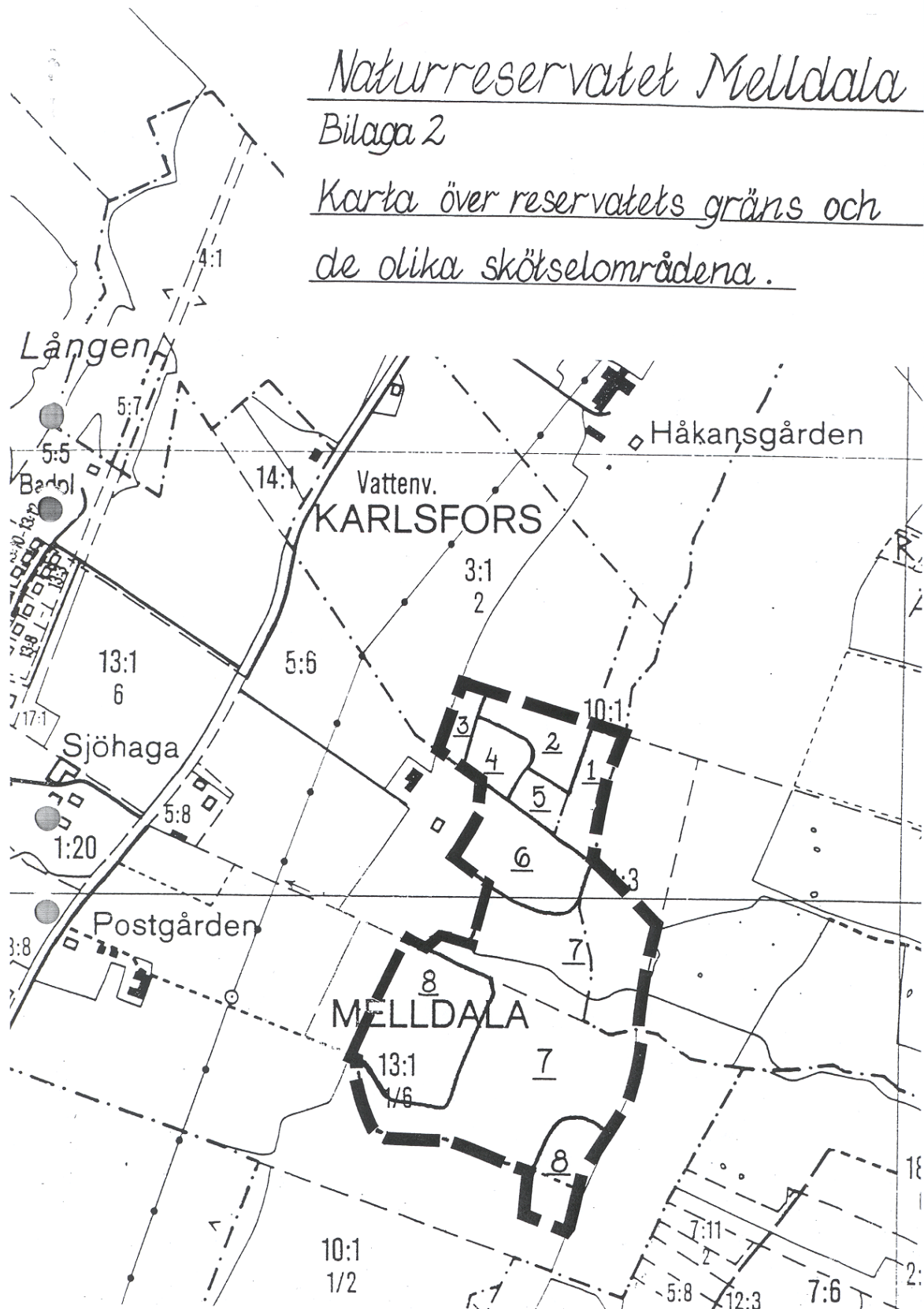
Detta beslut kan överklagas till regeringen, miljödepartementet, se bilaga formulär nr 1.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Lennart Orehag. I den slutliga handläggningen deltog, förutom föredraganden byrådirektören Mats Johansson, chefsjuristen Göran Edvardsson, miljövårdsdirektören Bertil Ström, överlantmätaren Lennart Höije, länsantikvarien Eva Björkman och bitr länsarkitekt Jens Rasmussen.

Lennart Orehag

Mats Johansson

Karta över reservatets gräns och de olika skötselområdena.

Naturreservatet Melldala

Bilaga 3

Karta över friluftsanordningar

① placering av informationstavlor

